

Ekonomide; "kişisel çalışmaya, bilimsel ve mesleki bilgiye, uzmanlığa dayanan ve bir işverene bağlı olmadan kendi adına kazanç sağlamak için yapılan iş" ifadesiyle serbest meslek erbapları tanımlanır.

Türkiye'de de çok sayıda serbest meslek erbabı var. Meslekte uzun yıllar geçirmiş, 'dirsek çürüterek' uzmanlaşmış, "gümrük komisyoncuları, noterler, dava vekilleri, müşavirler, konser veren müzik sanatçıları, rehberler, sağlık memurları, serbest çalışan doktor, avukat" vb. işkollarındaki birçok kişi bu tanımın içinde.

Yani yine milyonlarla ifade edilebilecek bir kitleden söz ediyoruz.

İşte şimdi, serbest meslek erbabına "bir iyi, bir de kötü haberimiz var!"

Öncelikle vurgulayalım; halen serbest meslek erbabının elde ettiği kazanç, serbest meslek kazancı olarak gelir vergisine tabi tutuluyor.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 68. maddesi, mesleki kazancın tespitinde indirilebilecek giderleri düzenlemiştir. Ancak çok net olmayan bu düzenlemeler, serbest meslek erbabını İdaré'den görüş istemek zorunda bırakıyor.

Daha önce, bu köşeden sizlerle paylaşmış ve eleştirmiştik. Gelir İdaresi, serbest meslek erbabının mesleki sorumluluk sigortası

kapsamında ödediği sigorta primlerini mesleki kazançtan indirmeye izin vermiyordu. Oysa kullandığı otomobilin kasko poliçesi kapsamında ödediği primler gider yazılabiliyordu.

Gelir İdaresi, geçen dönemde son derece ılımlı bir adım atarak serbest meslek erbabını başka bir konu ile ilgili oldukça ferahlattı.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı özelgesinde, serbest

Serbest Meslektaşın Bir İyi, Bir Kötü Haber

meslek erbabının faaliyeti ile ilgili dış giyim harcamalarını, gider olarak dikkate alabileceği belirtildi.

Anılan özelgede, bu harcamalar, mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, mali müşavirler, serbest çalışan doktorlar, dış hekimleri, avukatlar, takım elbise, gömlek, kravat, ayakkabı, etek vb. dış giyim harcamalarını gider olarak kazançlarından düşebilecekler.

İyi haber buydu. Kötü haber ise damga vergisinin gider olarak kabul edilemeyeceği. Gelir İdaresi, son dönemde verdiği

özelgelerde, ısrarla, serbest meslek erbabı tarafından ödenen damga vergisinin gider olarak kabul edilemeyeceğini belirtiyor. Bu fikrini açıklarken de damga vergilerinin Gelir Vergisi Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca, ticari kazancın tespitinde dikkate alınabileceği ancak serbest meslek kazancının tespitinde dikkate alınamayacağını savunuyor.

Serbest meslek erbabı, kazanç elde edebilmek, yasalara uygun olarak faaliyetine devam edebilmek için damga vergisi ödemek zorunda. O halde, ödenen damga vergilerinin GVK'nin 68/1. maddesi uyarınca gider kabul

edilmesi gerekir.

Dış giyim harcamalarının gider kabul edileceği görüşü ne kadar doğru ve yerinde ise damga vergisi ödemelerinin gider kabul edilemeyeceği yönündeki açıklamalar da o derece yanlış.

Yeri gelmişken; serbest meslek kazancının tespitinde, Gelir İdaresi'nce verilen bazı ilginç özelgelere de dikkat çekmek isterim:

• Serbest meslek faaliyetinde kullanılmak üzere satın alınan işyerinin serbest meslek kazanç defterinin ayrı bir bölümüne kaydedilmesi şartıyla bu işyerine ait alış faturası veya benzeri vesikalarda gösterilen KDV'nin indirim konusu yapılması mümkün.

• Bedelli askerlik uygulamasından yararlanmak için yapmış olduğunuz harcamalar, anılan madde hükmünde sayılan giderler arasında sayılmadığından serbest meslek kazancınızın tespitinde indirim konusu yapılması mümkün değil.

• Kendi adınıza kayıtlı olmayan, eşinize ait cep telefonlarına ilişkin haberleşme ücretlerinin bu kapsamda değerlendirilmesi mümkün bulunmadığından, serbest meslek kazancınızın tespitinde gider olarak indirmeniz mümkün değil.

"Gerçekten ilginçmiş" dediğinizi duyar gibiyim!

'Yabancılar' da GSS kapsamında

Sosyal güvenlik reformu olarak bilinen düzenlemelerle, 1 Ekim 2008'den itibaren bir yıldan fazla ülkemizde bulunan yabancılar da Genel Sağlık Sigortalısı (GSS) sayıldılar.

Türkiye'de kesintisiz bir yıllık ikamet süresini dolduran, Türk vatandaşı olmayan veya daha önce Türk vatandaşı olmakla birlikte vatanışıklıktan çıkmış ya da çıkarılmış olsa da Türkiye'de oturma izni olan kişiler de yasa kapsamında. Bu kişiler, ister vatandaşı olduğu ülke isterse de bir başka ülke tarafından sosyal güvenceye sahip değilse zorunlu olarak genel sağlık sigortası kapsamında kabul ediliyor.

Kaçak yollarla Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu kişiler bir yıldan daha uzun bir süre Türkiye'de ikamet etse dahi genel sağlık sigortalısı kabul edilmiyorlar.

Uygulamanın öğrencileri ilgilendiren tarafı da önemli. İstisnalar hariç, 2547 sayılı YÖK Kanunu'na göre üniversitelerde yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler, bir yıldan fazla ikamet şartı aranmadan yükseköğrenimleri devam ettiği sürece genel sağlık sigortalısı sayılıyorlar.

Anne-babaları zorunlu sigortalılık, gelir ya da aylık alma benzeri nedenlerle genel sağlık sigortalısı statüsünde olan Türk vatandaşlığından çıkan öğrenciler, genel sağlık sigortalısı değil genel sağlık sigortalısının hak sahibi pozisyonundalar. Dolayısıyla bu durumdaki kişilerin sağlık yardımları, anne veya babaları üzerinden işlem görüyor.

İŞYERİ GEREKLİ DOKÜMANLARI VERMEK ZORUNDA

79 yaşındaki eşim, 1949-1956 yılları arasında TEKEL'in kibrit fabrikasında çalışmıştı. Kurum bugün evrak vermiyor, emeklilik hakkı var mı, ne yapmalıyız? **Necmi Yazgan**

Öncelikle eşinizin prim günlerini tespit ettirin. 3600 günü doldurunca emekli aylığı bağlanır. Çıkmayan günler için de SGK'yi ve işyerini mahkemeye verin. Kamu kurumu olduğu için mutlaka kayıt vardır. Muhtemelen yanlış SSK numarası adına işlem görmüş olabilir. Çocuğunuz varsa, eşinizin iki doğum için toplamda 4 yıl borçlanabilir. Böylelikle 3600 için eksik günleriniz de tamamlanır.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.